

لر غونى يونان

په بنارې ايالتونو کې ژوند

يونانيان خپل بنارونه د غره په سر د يوې لوى كلا (نظامى كلا) په شكل جوړ كړي او پخپله بنار لاندې وه. د جگړې په صورت كې د دښمنانو پروراندې د كورونو، وركشاپونو او نمايندگيو شاوخوا، د تيرو لورې دپوالونه د ساتنې په توگه جوړ شوي. ټول بنارونه د اگورا په نوم يوبازار درلوده، چېرې چې خلك د خبرو او پلور لپاره ليدلي. د بنار تالار هم هلته و، او د وړيا سرو لپاره دا معمول و چې هلته د مهمو مسلو په اړه بحث كولو لپاره لار شي. بنارگوټى اكثرې په شاوخوا كې د سپورت ميدان او د باندي يو آزاد تياتر درلود. يونانيان باور درلود چې د كار كولو او ښوونځي ته تللو لپاره صحتمند بدن مهم دى.

Illustrasjon: På torget i Athen (c Mauricio)

د بنارونو نيمايي اوسيدونكي غلامان وو. اكثريت يې د جنگ اسيران و، كوم چې د غلو، څارويو او نورو توكو سره په گډه پلورل او اخيستل شوي. غلامان په ځمكه، كانو، د ډبرو كانو كې كار كاوه او كورونه يې جوړول. ځينې غلامان ښوونكي او ډاكټران هم و. هغه ميرمنې چې وړيا سرو سره واده شوي وې اكثرې په كور كې وې. دا د ماشومانو پالنې او د كور معبودانو ته د قربانۍ مسؤليت درلود.

غلامان د دوى لپاره خواره جوړول، كالى مينځل او پاك كارى كول. سړي په كور كې ټول پيرو د كول. هغه د سهار وختي كور پرېښود او د شپې تر ناوخته پورې راستون نشو. بيا پس له پلورل، له نورو نارينه سره يې خبرې كړي، شايد سپورت يې كړى وي او ښكارته تلل. كه چېرې هغه په كور كې ميلمانه درلود، نو په كور كې ښځه بايد لرې پاتې

شوي و ، پداسي حال كي چي ميلمانه د غلام ميرمنو لخوا عزت كيدل او هغوى نڅا او سندري ويلي .

په اتن ويكي كومونس كي يو بهرنى ښوونځى

يوازې هلکانو ته اجازه ورکړل شوه چې ښوونځي ته لاړشي. دوى هغه مهال ښوونځي پيل کول کله چې دوى شپږ کلن و او د پنځلس کلن عمر په توگه يې پاى ته ورساوه. انجونې بايد په کور کې وي او د کور ساتنې او ماشوم روزنې په اړه زده کړې وکړي. ډيرى انجونې واده شوي وي کله چې دوى شاوخوا پنځلس کلن و.

اتن

د اتن سرو ډيرى وخت په بحث او پريکړه کولو کې تيره کړه چې د ښار رياست څنگه اداره او رهبرى شي. هغوى چې د خپل نظر ويل حق درلودل آزاد سړي و چې په ښار کې لوى شوي وو. هره نهمه ورځ عامه مجمع وه. د خلکو مجلس قانون جوړ ول ، ماليه يې ټاکلې او مهمې پريکړې يې کړې. په زرگونو تنو په بحثونو کې برخه اخيستي وه. يو قاعده دا وه چې غونډې د 6,000 غړو تر راتلو پورې نشي پيل کولى. دې سرو د خپل لاس په پورته کولو سره مسلو ته رايه ورکړه او يامخالفت يې وکړ. اتنيايان دغه ديموکراسي بللې ، که څه هم ښځې ، غلامان او مهاجرين په پريکړو کې حق نه درلود.

د خلکولوى ويان پيرېکليس د اتن ويكي كومونس ښاريانو سره خبرې کوي

هغه څوک چې په ښار کې د مهمو دندو رهبري کول د قرعه کشي په اساس غوره شوي و. دوى د سپورت سيالى کوونکو او دجزي دوسيې قاضيانو ټاکلو لپاره قرعه کشي هم کارولې. په کال کې يوځل ، اتنيايان رايه ورکړه چې

څوک باید له ښار څخه وایستل (تعبيد) شي. هغه خلک چې بدنم او نامطلوب وو، د هغوی لپاره دا یو خطر و چې تر لسو کلونو پورې له ښار نه وایستل (تعبيد) شي .

اسپارټا

اتن اکثرا د اسپارټا سره په جگړه کې و ، کوم چې یو جنگیالی دولت په نوم مشهور وو. سړي ښه جنگیالي وو ، ځکه چې دا هغه څه وو چې دوی پکې روزل کیدل. د هلکانولپاره له اوو څخه تر 30 کلنی پورې د سربازی دوره وه، دوی په نظامي کمپونو کې اوسېدل. هلته یوه سخته روزنه او سخت ډسپلین و. دوی خورا لږ خواړه ترلاسه کړل او خرابې جامې یې درلودې. د ژوندي پاتې کیدو ترټولو غوره لاره د غلا زده کول و. سپارتان په دې باور وو چې هلکان به هغه وخت ښه جنگیالي وي چې دوی مشکلات ووينی . نظامي خدمت د هغه چا لپاره چې اوږد عمر یې درلود تر 60 کالو پورې وه .

د سپارتان زور مجسمی او د ویکي کومنس عصري طبع(چاپ).

د سپارټا جنگیالی اوږده وینستان او سره بالاپوش درلودل ، نو د دې اشنا جنگیالیو پیژندل اسانه وو. که چیرې سرتیري جگړه ونشي کتلی ، نو دوی باید جگړه وکړي تر هغه چې ټول مړه شوي وي. هغوی ته اجازه نه وه چې له گټلو پرته له جگړې څخه کور ته لاړشي.

د سپارټا ښځې د نورو ایالتونو ښځې په پرتله یو څه ډیر خپلواکي درلوده ، ځکه چې سړي له کورنۍ څخه ډیر لرې وو. دا مهمه وه چې انجونې او میرمنې ښه روزل شوي وي او سالم بدن درلودې ترڅو دوی وکولی شي سالم ماشومان وزېږوي. د ټولو ارزو دا و چې هلک ولری ، او معمول وه چې انجونې ماشومان په ځنگلونو کې ایستل شوي. دا ډیری وختونه د نورو لخوا غوره شوي و ، دا چې انجونې دغلامي لپاره روزول کېده .

پوښتنو ته ځواب ووايي:

1. يونانيان هغه بازار ته څه ويل چېرې چې خلک د خبرو لپاره سره گوري؟
2. په اتن کې څوک حق درلود چې بنوونځي ته ورال شي؟
3. د خلکو مجلس څه وکړل؟
4. اتنان څنگه هغه څوک غوره کړل چې په بناړ کې يې مهم دندې رهبري کولې؟
5. دوی څنگه کولی شو د سپارټا جنکيالان وپېژني؟